

УДК 331.101.3:636
JEL Classification J210

Лаврук О.В.
к.е.н., старший викладач

кафедра економіки підприємства
Обліково-економічний факультет
Буковинський державний фінансово-економічний
університет
Чернівці, Україна
E-mail: lavrukly@gmail.com

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

У статті подаються основні результати дослідження проблеми організації мотиваційної роботи з метою сприяння ефективному розвитку та виробництву продукції тваринництва, яка відіграє важливу роль у забезпеченні потреб населення висококалорійними продуктами харчування. За допомогою методів економіко-статистичного аналізу і вибіркового обстеження виявлено і обґрунтовано найбільш важливі чинники мотивації праці, які впливають не тільки на рівень зайнятості працівників, але й на підвищення обсягів виробництва основних видів продукції тваринництва. Визначено критерії і основні напрями покращення мотиваційної роботи у галузі тваринництва та ефективного розвитку аграрних підприємств.

Наголошується, що у складних ринкових умовах ефективного функціонування і розвитку основних галузей тваринництва у перспективі можливий лише на основі широкого впровадження мотиваційного механізму, який має специфічну направленість, забезпечує дієвий процес відповідних систем мотивації, раціональне використання і розвиток мотиваційного потенціалу.

Ключові слова: аграрні підприємства, тваринництво, мотивація праці, виробнича діяльність, продукція, мотиваційний механізм, ефективний розвиток.

Вступ. Соціально-економічні зміни на селі суттєво позначаються на функціонуванні аграрних підприємств України та її регіонів, оскільки формують принципово нові засади організації виробництва сільськогосподарської продукції у основних галузях аграрного сектору економіки. Водночас керівники і спеціалісти розуміють, що ефективність розвитку підприємств, при існуючих кризових явищах і негативних процесах, прогресивному падінні ініціативних можливостей працівників, зростаючому незадоволенні відсутністю сфери прикладання і умовами праці, неможливо забезпечити без направленої мотивації праці і дії мотиваційного механізму. Використовуючи його сучасні технології, в основі яких лежать набуті професійні знання, традиції і досвід працівників, можна буде без додаткових витрат покращити рівень економічних показників підприємств.

Слід зазначити, що в даний час ефективне функціонування і подальший розвиток основних галузей підприємств, особливо тваринництва, можливий лише на основі широкого впровадження такого мотиваційного механізму, який має специфічну направленість і забезпечує дієвий процес відповідних систем мотивації та раціональне використання і розвиток мотиваційного потенціалу. При непередбачуваних і ризикових умовах функціонування конкретного підприємства та його основних галузей повинен застосовуватися прогресивний підхід, який потребує використання різних мотиваційних методів відповідно до особливостей виробничих ситуацій.

Практично на кожному підприємстві зміст і структура системи мотивації праці

буде дещо різна, а тому воно у змозі здійснювати свої корективи згідно діючої специфіки виробництва тваринницької продукції. Водночас повне забезпечення єдності інтересів, потреб, мотивів і стимулів мотиваційного механізму та результативність мотивації праці працівників тваринництва є найбільш актуальними і важливими серед економічних проблем розвитку аграрних підприємств. У зв'язку з цим обґрунтування пріоритетних напрямів покращення мотиваційної роботи об'єктивно обумовлена й вимагає подальшого дослідження з метою виявлення основних факторів і резервів за рахунок яких може бути досягнута її ефективність у галузі тваринництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні питання мотивації праці розглядалися у працях закордонних вчених: С. Адамса, К. Альдерфера, М. Вебера, Д. Врума, Ф. Герцберга, А. Маслоу, Д. МакКлеланда, А. Маршалла, Д. МакГрегора, А. Сміта, Ф. Тейлора.

Великий внесок у розвиток різних теорій мотивації, сучасних методик формування і реалізації мотиваційних моделей та становлення мотиваційних систем праці внесли українські вчені-економісти: Д. Богиня, О. Грیشнова, А. Колот, Г. Куліков, В. Лагутін, О. Новікова, О. Павловська, І. Петрова, С. Покропивний, М. Семикіна, М. Туган-Барановський. Натомість теоретичні і методологічні питання розвитку тваринництва та підвищення ефективності виробництва тваринницької продукції, використання трудових і виробничих ресурсів знайшли відображення у наукових працях І.Ф. Баланюка, П.С. Березівського, В.П. Долинського, М.В. Зубця, О.В. Крисального, В.В. Липчука, М.Й. Маліка, М.В. Місюка, В.Я. Месель-Веселяка, К.В. Прокопишак, П.Т. Саблука, О.М., І.Н.Топіхи, Шпичака, В.В. Юрчишина та ін.

Незважаючи на значний науковий внесок вітчизняних вчених до цих пір відсутні єдині погляди на процес формування механізму мотивації праці і взаємодію його основних елементів. Враховуючи те, що періодично змінюються потреби і структура мотивів трудової діяльності працівників, то це потребує проведення більш поглиблених досліджень щодо розробки нових моделей мотивації праці у галузі тваринництва.

Метою дослідження є теоретично-методологічне обґрунтування і розробка пропозицій стосовно покращення мотиваційної діяльності для забезпечення розвитку тваринництва та підвищення ефективності виробництва тваринницької продукції.

Методологія. Теоретичною та методологічною основою проведених досліджень є наукові позиції і теоретичні розробки провідних вітчизняних учених з питань мотивації, формування мотиваційних процесів та визначення їх впливу на результати виробничої діяльності. Для проведення дослідження були використані такі методи: абстрактно-логічний (теоретичне узагальнення аспектів мотивації праці і формування висновків), системно-функціональний (аналіз змін у показниках виробничої діяльності), графічний (унаочнення систематизованих факторів розвитку тваринництва) та вибіркового соціологічного дослідження.

Результати. Сучасні ринкові умови господарювання обумовлюють необхідність усестороннього вивчення і покращення економічної діяльності усіх галузей аграрного виробництва, яке постійно піддається негативному впливу різних факторів нестабільності (природних, економічних, соціальних). Сільськогосподарське виробництво України та її областей поки що знаходиться у скрутному становищі. А тому роль мотивації праці трудових колективів у виробництві продукції рослинництва і тваринництва та підвищенні її ефективності щорічно зростає.

Особливо важливо мотивувати працівників ефективно вести своє господарство, організовувати власну справу і нести відповідальність за результати своєї діяльності, оскільки чітко розроблена у мотиваційному механізмі система професійної мотивації працівників здатна ліквідувати багато недоліків в організації праці і виробничій

діяльності. Цій проблемі особлива увага надається у працях вітчизняних вчених [2, 3, 4, 5]. Зазвичай мотиваційний механізм управління розвитком аграрних підприємств характеризує досить складну систему, в якій безперервно здійснюється спрямованість потоку мотивів на виробничу, інвестиційно-інноваційну, господарську та інші види діяльності працівників.

Разом з цим не повне розуміння виробничої ситуації сільськими трудівниками, відсутність їх економічного інтересу і безвідповідальність більшості керівників і спеціалістів підприємств ще досить значна. Це є наслідком того, що в останні роки в аграрному секторі спостерігається стала тенденція погіршення економічних результатів господарювання не тільки у суспільному, але й у приватному секторах, які повинні забезпечити населення необхідними продуктами харчування. Тому у даний час слід визначити ті форми мотивації, які найбільш пристосовані до сучасного ринкового виробництва, його організаційних змін, а також вимог і потреб самих працівників.

Впродовж останніх років становище у розвитку сільськогосподарського виробництва у більшості регіонів України залишається досить складним, а це спонукає до потреби проводити поглиблені дослідження стану справ у основних галузях, пов'язаних з природно-кліматичними умовами, ресурсним забезпеченням та специфікою виробничих відносин. Особливу тривогу викликає галузь тваринництва, де уже тривалий час спостерігається скорочення обсягів виробництва продукції, зниження її конкурентоспроможності і ефективності через недостатнє ресурсозабезпечення галузі, відсутність проведення селекційної роботи та використання застарілих технологій виробництва продукції. У зв'язку з цим внесок кожного працівника у кінцеві результати діяльності тваринництва повинен постійно зростати за рахунок створення відповідного рівня мотивації престижу ефективної праці.

Формування виробничої і трудової мотивації є досить тривалим еволюційним процесом, який можна дещо прискорити, якщо своєчасно оцінювати виробничу ситуацію і враховувати її причини. Все це вимагає розглянути перелік найбільш важливих завдань мотивації, які сприяють покращенню ставлення працівників тваринництва до їх трудової участі у виробничому процесі (рис. 1).

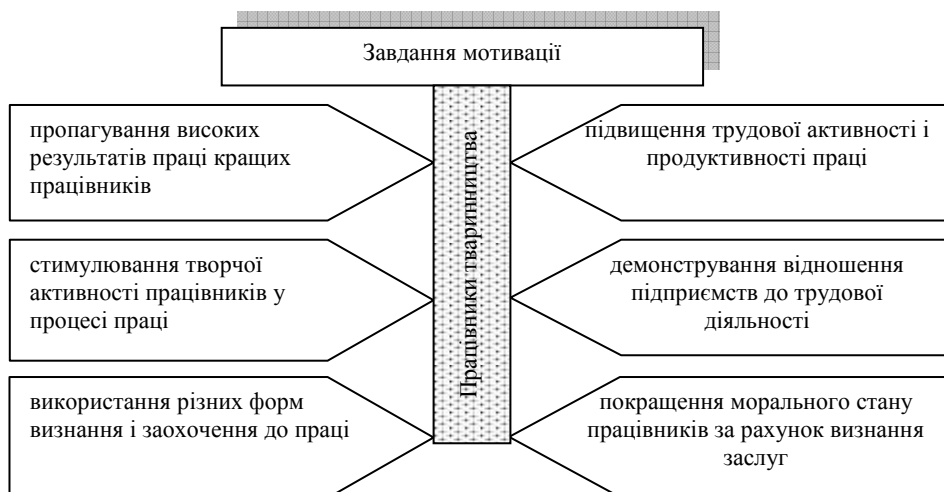

Рис. 1. Основні завдання мотивації (розроблено автором)

Враховуючи основні завдання і використовуючи сучасні методи мотивації важливо уявити наскільки кожен працівник розуміє саму сутність і значення мотивації для виробничої та трудової діяльності та його заінтересованість у забезпеченні ефективної праці.

Дослідження показали, що в аграрних підприємствах тваринництво виступає однією з основних базових галузей сільського господарства з виробництва висококалорійних, дієтичних, вітамінізованих продуктів харчування і цінної сировини та відіграє провідну роль у забезпеченні населення м'ясом, молоком і м'ясо-молочними продуктами. Воно займало у 2015р. в загальній вартості валової продукції сільського господарства усіх категорій господарств України 29,3%, а у виручці від її реалізації – 18,7% від її загального розміру. У структурі валової продукції сільського господарства вирощування худоби та птиці складало 13,8%, молоко – 11,3, яйця – 3,7%. При цьому 45,5% продукції тваринництва вироблялося у сільськогосподарських підприємствах і 54,5% – у господарствах населення.

Найбільша частка у загальному обсязі виробництва валової продукції сільського господарства припадала на Вінницьку (9,2%) і Черкаську (8,2%), а найменша на Миколаївську і Чернівецьку – відповідно – 2,4 і 2,3%. Натомість в усіх категоріях господарств у розрахунку на одну особу було вироблено валової продукції у розмірі 5847 грн., що на 2,5% більше попереднього року, а у сільськогосподарських підприємствах – на 4,4% (3234 грн.). Вищий її рівень спостерігався в усіх господарствах Вінницької (12,3тис.грн.), Черкаської (11,7) і Кіровоградської (11,4 тис.грн.), а нижчий – на підприємствах Київської і Закарпатської областей (по 3,4тис.грн.).

Важливим фактором виробництва продукції тваринництва в Україні є наявність поголів'я сільськогосподарських тварин (рис. 2).

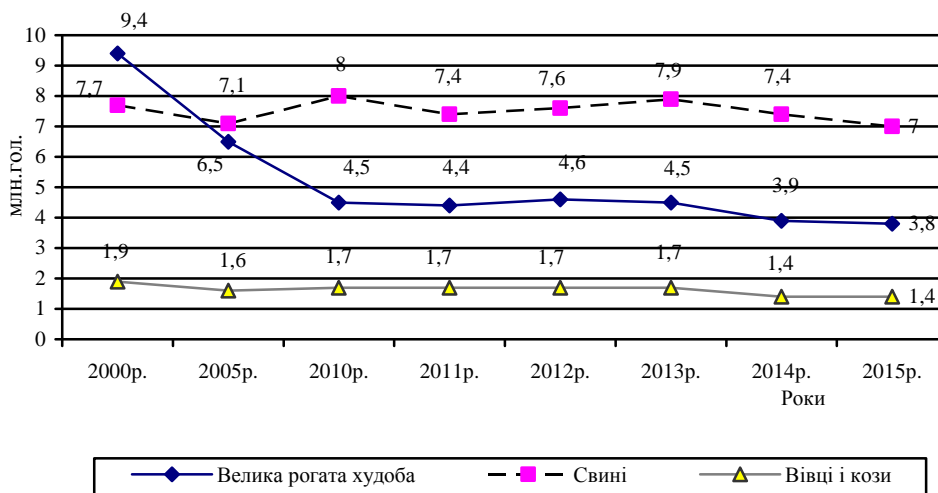

Рис. 2. Зміни у кількості поголів'я сільськогосподарських тварин, млн. голів
Джерело: [6]

Але за проведеними розрахунками в усіх господарствах за останні роки спостерігається тенденція зменшення поголів'я великої рогатої худоби на 59,6% (у тому числі корів з 4958,3 до 2174,1 тис. голів або ж на 56,2%), свиней – на 9,1%, овець і кіз – на 26,3% за винятком птиці, чисельність якої зросла в 1,6 рази (з 123,7 до 198,9 млн. голів). В

основному у господарствах по всіх групах тварин спостерігається тенденція щорічного зниження поголів'я, особливо великої рогатої худоби і корів.

Скотарство, як одна з найважливіших ланок тваринництва, до цих пір відчуває на собі дію усіх тих чинників (власність на землю і засоби виробництва, організація годівлі і утримання худоби, умови життя і праці селян, матеріальне стимулювання й інтереси виробників, ініціатива і мотивація ставлення тваринників до праці, психологічний мікроклімат), які спричинили скорочення його розмірів.

Протягом останніх років скотарство приносило більшості аграрних підприємств лише збитки із-за росту виробничих витрат і зменшення обсягів його продукції, що в кінцевому підсумку вплинуло на загальний розмір виробництва валової продукції. А тому у даний час подібного роду ситуація потребує надати аграрним підприємствам широку можливість і посильну допомогу у відродженні і подальшому розвитку тваринництва, що сприятиме збільшенню обсягів виробництва продукції цієї галузі.

Скорочення поголів'я продуктивної худоби, занедбаний стан його породного складу, погіршення системи утримання і годівлі сприяли значному зменшенню виробництва усіх видів тваринницької продукції на підприємствах України (табл.). Зокрема, за досліджуваній період обсяг виробництва м'яса (у забійній вазі) зменшився на 8,7% лише у Хмельницькій області, тоді як молока – зріс на 30,1% лише у Вінницькій області, а у цілому по Україні – зменшився на 12,1%. Найбільша частка виробленого м'яса по відношенню до досягнутих його рівнів в Україні припадає на Черкаську (13,8%) і Вінницьку (11,2%), молока – відповідно на Вінницьку (7,7%) і Полтавську (7,3%) області. Зовсім малі обсяги виробництва м'яса у Миколаївській (1,5%), молока – у Запорізькій (2,4%) областях.

Позитивним явищем є те, що виробництво яєць різко збільшується, особливо у Хмельницькій області, тоді як вовни – з кожним роком зменшується. Натомість у структурі виробленої в Україні м'ясної продукції м'ясо птиці складало 49,4%, свинина – 31,5, яловичина і телятина – 17,5%.

Таблиця 1

Зміни у обсягах виробництва продукції тваринництва

Показники	Україна	у тому числі області			
		Вінницька	Тернопільська	Хмельницька	Чернівецька
Обсяги виробництва:					
м'яса (у забійній вазі), тис.т.:					
2000р.	1662,8	92,9	48,2	74,3	29,4
2005р.	1597,0	49,0	39,9	48,1	30,7
2010р.	2059,0	62,4	37,1	48,0	38,7
2014р.	2359,6	264,4	53,9	67,8	41,5
2014р. у % до 2000р.	141,9	284,6	111,8	91,3	141,2
молока, тис.т.:					
2000р.	12657,9	654,9	505,6	656,6	332,6
2005р.	13714,4	849,0	485,2	722,5	367,9
2010р.	11248,5	836,1	416,7	608,1	308,1
2014р.	11132,8	852,0	480,6	602,3	299,3
2014р. у % до 2000р.	87,9	130,1	95,1	91,7	90,0
яєць, млн.шт.:					
2000р.	8808,6	348,8	234,5	159,6	183,0
2005р.	13045,9	570,0	290,1	193,4	243,9
2010р.	17052,3	797,6	369,8	391,9	408,4
2014р.	19587,3	804,4	432,8	1928,6	379,7
2014р. у % до 2000р.	222,4	141,1	184,6	1208,4	207,5

Продовження табл.1

вовни, т.:					
2000р.	3400	47	6	29	169
2005р.	3195	22	6	11	129
2010р.	4192	17	2	7	154
2014р.	2602	14	1	8	151
2014р. у % до 2000р.	76,5	29,8	16,7	27,6	89,3

Джерело: [6]

Підприємства більшості областей характеризуються своєю конкретною концепцією виробничої діяльності, в основу якої покладено ефективний розвиток основних галузей і забезпечення населення області високоякісною продукцією. Однак такі регіональні відхилення у виробництві продукції тваринництва і її структурному складі слід враховувати, оскільки вони мають певний вплив на основні складові раціонів харчування населення. Споживання продукції тваринництва на душу населення є характерним показником, що характеризує його добробут і покращує здоров'я. За рахунок тваринницької продукції людина задовольняє на 40-50% свої потреби в продуктах харчування, оскільки майже 60% білка і 30% калорій отримується із продуктів тваринництва, а для повноцінного харчування людина повинна споживати не менше 100 г. білка, з якого 70 г. тваринного походження [1].

Зокрема, в Україні середній річний обсяг споживання м'яса і м'ясопродуктів на одну особу склав 54,1кг (найбільший рівень спостерігався у Київській (68,5кг), Дніпропетровській (61кг), найменший у Чернівецькій (44,9кг) і Івано-Франківській (43,6кг) областях), молока і молочних продуктів – 222,8кг (у Івано-Франківській – 260,9кг, тоді як у Херсонській – 211кг, Запорізькій – 194,6кг областях).

Доволі часто продукція, що виробляється сьогодні на аграрних підприємствах, особливо у господарствах населення, як правило, не відповідає вимогам населення і діючим стандартам якості. Більше того, за рахунок зменшення поголів'я сільськогосподарських тварин, високих цін та низьку купівельну спроможність значної частини населення попит на тваринницьку продукцію щорічно знижується. У результаті зменшується рівень мотивації працівників до розвитку основних галузей (у більшій частині трудомістких і збиткових) тваринництва.

Дуже важливо своєчасно виявляти спонукальні мотиви працівників і відповідно координувати мотиваційні процеси у відповідності з існуючими факторами підвищення ефективності розвитку тваринництва. За результатами вибіркового обстеження працівників тваринництва, проведеного 2015р. на підприємствах Подільського регіону, було виявлено рівень впливу найбільш важливих чинників на продуктивність сільськогосподарських тварин: належна кормова база і процес годування худоби (28,4%), мотивація до праці і зацікавленість працівників у її кінцевих результатах (23,6%), організація утримання тварин, налагодження племінної роботи і ветеринарної служби (12,5%) і ін. Вважаємо, що необхідно враховувати регіональні особливості, оскільки ринкові трансформації посилюють територіальні диспропорції в розміщенні виробництва, його інфраструктурному забезпеченні і, тим самим, поглибили нерівномірності у розвитку регіонів України, розробці мотиваційних заходів щодо раціонального використання ресурсного потенціалу.

Слід зазначити, що не дивлячись на існуючі проблеми, аграрний сектор України має помітні перспективи [8]. А тому при урахуванні і мобілізації усіх можливих резервів, вона спроможна у послідовні роки довести поголів'я великої рогатої худоби до 4,5 млн. голів, свиней – 8, птиці – до 215,5 млн. голів. За проведеними розрахунками існують реальні можливості виробляти (млн.т) м'яса – 3,5, молока – 14, яєць – більше 20 млн.шт.

Наразі аграрні підприємства матимуть змогу забезпечувати населення якісною аграрною продукцією і поставляти конкурентоздатну продукцію на зовнішній ринок. В зв'язку з цим підприємства повинні постійно звертати особливу увагу на соціально-економічні фактори, що впливають на потреби і активізацію трудової діяльності працівників, оскільки від цього залежать кінцеві результати їхньої роботи і конкурентоспроможність суб'єктів господарювання на ринку.

Висновки. Вважаємо, що у перспективі при налагоджених на підприємствах системах мотивації практично завжди можна забезпечити збільшення виробництва м'яса і молока за рахунок нарощування поголів'я, підвищення його продуктивності, покращення генетичних характеристик тварин, удосконалення системи повноцінної годівлі, відновлення та розвиток малих і середніх тваринницьких ферм, генетично-селекційних центрів і репродуктивних господарств.

Окрім цього потрібно враховувати ще й інші економічні умови: повна модернізація і інтенсивне використання досягнень науково-технічного прогресу, перехід підприємств на нові прогресивні технології, удосконалення економічних, технологічних, організаційно-господарських зв'язків між господарствами і промисловими підприємствами, підготовлені висококваліфіковані кадри і добре налагоджений мотиваційний механізм, який сприятиме раціональній зайнятості, ефективному використанню людських ресурсів, інноваційному розвитку тваринництва та виробництву якісної тваринницької продукції.

Список використаних джерел

1. Іванух, Р. А. Аграрна економіка і ринок [Текст] // Р. А. Іванух, С. Л. Дусановський, Є. М. Білан. – Тернопіль : «Збруч», 2003. – 305с. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/32580/>.
2. Колот, А. М. Мотиваційний менеджмент : підручник [Текст] / А. М. Колот, С.О.Цимбалюк. – К. : КНЕУ, 2014. – 479 с.
3. Петренко, Н. О. Формування мотивації праці в аграрних підприємствах : монографія [Текст] / Н. О. Петренко, А. Ф.Бурик. – Умань «Сочинський», 2009. –179с.
4. Поліщук, Д. І Мотивація як чинник підвищення продуктивності на підприємстві [Текст] / Д. І. Поліщук, Я. Д. Качмарик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.8. – С. 209-213.
5. Романів, О. В. Організація мотивації праці та напрями її вдосконалення в сільськогосподарських підприємствах України [Текст] // О. В.Романів // Науковий вісник. – Хмельницький. – 2012. – Вип.3. – С. 255-263.
6. Статистичний збірник «Регіони України». – Ч.2 : офіційний сайт [Електронний ресурс] / Статистична інформація. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2014рік./За ред. Л. О. Хамської.– Хмельницький. - 2015. – 604с.
8. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [Текст] / за ред.Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель – Веселяка. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182с.

References

1. Ivanuh R. A., Dusanovskiy S. L. & Bilan E. M. (2003). *Agrarna ekonomika i rinok* [Agrarian economy and the market]. – Ternopil: «Zbruch» [in Ukrainian].
2. Kolot A. M. & Tsybaliuk S.O. (2014). *Motivatsiyiny menedzhment* [Motivational management]. – K.: KNEU [in Ukrainian].
3. Petrenko N. A. & Buryk N. A. (2009). *Formuvannya motivatsiyi pratsi v agrarnih pidpriemstvah* [The formation of labour motivation in agricultural enterprises]. – Uman: «Sochinskiiy» [in Ukrainian].
4. Polishchuk D. I. & Kachmaryk Y. D. (2011). *Motivatsiya yak chinnik pidvishchennya produktivnosti na pidpriemstvi* [Motivation as a factor in increasing productivity in the enterprise]. *Naukoviy visnik NLTU Ukrayini* [Scientific journal of NLTU Ukraine], 21.8, 209-213 [in Ukrainian].
5. Romaniv A. V. (2012). *Organizatsiya motivatsiyi pratsi ta napryami yiyi vdoskonalennya v*

silskogospodarskih pidpriemstvah Ukrayini [Organization of motivation and ways of its improvement in agricultural enterprises of Ukraine]. Scientific Bulletin. Khmelnytsky: 3, 255-263 [in Ukrainian].

6. *Statistichniy zbirnik «Regioni Ukrayini»*. www.ukrstat.gov.ua. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. *Statistichniy shchorichnik Hmelnytskoyi oblasti za 2014rik* [Statistical Yearbook of Khmelnytsky region 2014rik]. Khmelnytsky [in Ukrainian].

8. Lupenko, Y. O., & Mesel-Veselyak, V. Y. (2012). *Strategichni napryami rozvitku silskogo gospodarstva Ukrayini na period do 2020 roku* [Strategic directions of development of agriculture of Ukraine for the period till 2020]. K.: NSC "IAE" [in Ukrainian].

Дата надходження статті до редакції : 28.02.2016

1 рецензування 14.03.2016 Прийняття в друк: 05.04.2016

Received: 28.02.2016 1st Revision: 14.03.2016 Accepted: 05.04.2016

Alexander Lavruk
PhD. (Econ.), Senior
Lecturer

Department of Enterprise Economics
Accounting and Economics Department
Bukovyna State Finance and Economics University
Chernivtsi, Ukraine
E-mail: lavrukly@gmail.com

LABOUR MOTIVATION AND ITS IMPACT ON THE LIVESTOCK INDUSTRY DEVELOPMENT

The article presents the main results of the proposals study for improvement of labor motivation. The research problems of the of motivational work organization is to promote the efficient development and production of animal products, playing an important role in ensuring the needs of the population of high-calorie food.

Using methods of economic-statistical analysis and sampling the most important factors of motivation were identified and justified, affected not only the level of workers employment, but also increase volumes of animal products main kinds production.

It is argued that without establishing of motivation development in the company livestock sectors it will be difficult to care about expanding the size of its production, the scope of application of labor, the formation of money incomes and will gradually lead to lose their market position. Criteria were determined and the main directions of improving the motivational work in the field of animal husbandry and effective development of agricultural enterprises.

It is noted that in challenging market conditions, effective functioning and development of the major livestock industries in the long term is possible only on the basis of widespread introduction of motivational mechanism, which has a specific focus, provides an effective process appropriate systems of motivation, rational use and development of motivational potential.

Keywords: farms, livestock, motivation, production activities, products, motivational mechanism, effective development.

Александр Лаврук
к.э.н., старший
преподаватель

кафедра экономики предприятия
Учетно-экономический факультет
Буковинский государственный финансово-
экономический университет
Черновцы, Украина
E-mail: lavrukly@gmail.com

МОТИВАЦИЯ ТРУДА И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ОТРАСЛИ ЖИВОТНОВОДСТВА

В статье предоставляются основные результаты исследования проблемы организации мотивационной работы в целях содействия эффективному развитию и производству продукции животноводства, которая играет важную роль в обеспечении потребностей населения высококалорийными продуктами питания. С помощью методов экономико-статистического анализа и выборочного наблюдения выявлено и обосновано наиболее важные факторы мотивации труда, влияющие не только на уровень занятости работников, но и на повышение объемов производства основных видов продукции животноводства. Определены критерии и основные направления улучшения мотивационной работы в области животноводства и эффективного развития аграрных предприятий.

Отмечается, что в сложных рыночных условиях эффективное функционирование и развитие основных отраслей животноводства в перспективе возможно только на основе широкого внедрения мотивационного механизма, который имеет специфическую направленность, обеспечивает действенный процесс соответствующих систем мотивации, рациональное использование и развитие мотивационного потенциала.

Ключевые слова: *аграрные предприятия, животноводство, мотивация труда, производственная деятельность, продукция, мотивационный механизм, эффективное развитие.*